

minden szent eszmének és nemes gondolatnak megvan, meglesz a golgotai keresztfán keresztül a boldog feltámadása, áldott megvalósulása. Hiszünk tántoríthatatlan hittel abban, hogy példamutató életünkkel és nemes cselekedeteinkkel, Jézus tanításainak szellemében, az Istenországa megteremtésében mindnyájan Isten munkatársaivá, istenfiakká válhatunk, ha nem csupán ajkainkon hordozzuk az Isten- és emberszeretet legszentebb parancsolatait, hanem azokat mindennapi életünkben, kötelességeink maradéktalan teljesítésével áldott valósággá is magasztosítjuk.

Ehhez kérjük a gondviselő Isten, édes jó Atyánk segítségét és áldását. Amen.

Dr. KOVÁCS LAJOS

A MI UTUNK

Mk 2, 22

A zsinat az unitárius egyház életében mindig nagyjelentőségű esemény volt, és az ma is. Ha az egyháztörténelem lapjait forgatjuk, szinte meg-elevenednek a lapok, magunk előtt látjuk azokat a zsinati tagokat, akik egyetlen hangra — a lelkiismeretre — hallgatva jelentős döntésekkel szabtak irányt az egyházi életünknek. Döntéseiket én most nem akarom felemlíteni, csupán utalni akarok a zsinat jelentőségére egyházi életünkben. 27 püspök megválasztása történt a zsinat keretében és lelkészeink százait szentelték fel Isten és ember szolgálatára. Ma újra egyháztörténelmet írunk, főpásztort állítunk az elhunyt helyébe, és lelkészeket szentelünk, hogy legyenek az istenes élet szószólói. Örömnapot ülünk, abban a meggyőződésben, hogy mai szolgálatunkkal Istent és világot szolgálunk.

A felolvasott bibliai versben Jézus szól. Jézus szavai, abban a korban, újszerűen hatottak. Bár a régi istenekben nem hitt már senki sem, mégis akik a „kor csúcsain“ állottak, „a hivatalosok“ konzerválni akarták azt, ami letűnőben volt, föltámasztani azt, ami meghalt. Jézus tanításának az volt a célja, hogy egy tiszta hitet teremtsen. A merev szabályok szerint élő vallásos közösséget új törvénnyel akarta felszabadítani. Channing felfogása szerint a jézusi vallásosság alapja: a benső kegyesség, tiszta szeretet, az Isten és felebaráthoz való önzetlen ragaszkodás, szívbeli alázaatosság, jellemnemesség.

Jézus halála után a zsenge keresztény mozgalom, mely az önkéntes és szabad egyesülés jegyében hirdeti az evangéliumot, sok nehézséggel néz szembe, de fokozatosan teret hódít úgy a zsidók között, mint a görög-római kultúra világában. Az ősegyház nyíltan hirdette a testvériséget és a békességet. Sajnos, hogy az apostoli kor önzetlen szellemét teljesen el-

felelték a későbbi századok. A szív és a lélek vallásossága helyébe a dogmák vallásosságát állították, a belső tartalmat a külső tekintély szorította háttérbe. Az államvallásá lett kereszténység számúzta Jézus szellemét, a világosság helyett a homály és megmerevült formák terjesztője lett. Az igaz hit helyébe a világi hatalom megszerzését állították.

Évszázadok keserű tapasztalatai alapján a gondolkozó emberekben mind hangsúlyozottabban támadt fel a kétség, az egyház szerepét illetően. A felületesen ítélkezők kimondták az ítéletet: nem érdemes olyan vallást követni, melyet oly nagyon kompromittáltak „követői“. A tárgyi-lagosan mérlegelők nem a jézusi tanításban, hanem az eszmék megmerevedésében és a gyakorlat tévelygéseiben látják az egyházi élet megromlását. Az egyház csak annyiban egyház, amennyiben elősegíti az Isten- és az emberszeretet jézusi szellemű gyakorlását.

Az unitárius gondolat célkitűzése az, hogy a tiszta, cselekvő, jézusi kereszténység eszméjét vigye diadalra. Ez a mi igazságunk — ez a mi zsinórmértékünk.

Ezt tette-e, és ezt teszi-e az unitárius egyház?

A legjobbjaiban mindig ezt tette. De természetesen, mint minden intézménynek, az unitárius egyháznak is megvoltak a maga visszahúzó erői, akik csak szóval dicsérték az Istent, de a lelkük távol volt tőle. Egyházunk tevékenysége két irányban hatott: kifelé és befelé. Kifelé végzett szolgálatunk lényegét ezzel az erasmusi mondással fejezhetjük ki találon: a hitet nem lehet szablyával terjeszteni. Soha semmi lelki kényszer nem szentesíthet az unitárius egyház, mert ha ezt tenné, vétene önmaga, valamint az emberi méltóság ellen. Az unitárius kereszténység szelleme: a szelídség, jóság, szeretet.

Életünket csak testvéri alapon tudjuk elképzelni. Ennek értelmében valljuk minden ember egyenlő jogát az élethez, az élet javaihoz, függetlenül attól, hol látta meg a napvilágot, mi az anyanyelve, bőrének színe, vallásos felfogása.

Az egyházak életében a legellenszenvesebb vonás: a felekezetieskedés. Az unitáriusok sokkal kevesebbet törődtek felekezetük határainak kiszélesítésével, mint a többi egyházak. Az unitárius egyháznak azon az úton kell haladnia, melyen a türelmesség szószólói haladtak; egy lépést sem szabad tenni a kizárólagosság felé, mert a humanitás szellemétől való eltávolodás az ember méltóságának megtagadását jelenti. A szabadelvű kereszténység, mint a jézusi szellem képviselője, állításával a békét, a szeretetet szolgálja.

A földön nincs nagyobb gúny, mint az áhítatosság nélküli egyház — mondja Channing. Ebből a szempontból kell megvizsgáljunk életünket. Mit mutat általában a lelkész és a gyülekezet, valamint az egyetemes egyház élete?

A gyülekezeti élet irányítója a lelkész, aki személyes példájával neveli a gyülekezetet. A lelkész tisztelte „útját találni szívünknek a szívekhez“, vinni az örömet, a könnyes együttérző tekintetet. „Beszélni a szívünkkel szépséges igazunkról“. Lássá és tudja a múltat, de legyen a máé is. Szeresse azt, ami érték, áldott hagyomány, de ne másolja. Ne feledje el, hogy ő, Istennek 1972-ik esztendejében, kiket kell szolgáljon, kikhez

szóljon, üzenjen. A lelkész — mondja Channing — jelleme, értelme, erkölcsi és vallási értéke, lelkiismeretessége és buzgósága által gyakorol építő befolyást, nem pedig hivatali rangja és felszentelése által. A lelkész szolgálatában vegye példának a názáreti Jézust. Szóljon az ő szelídségével. Szolgálatát, lesznek olyanok, akik félreértik, Jézussal is ez történt. A próféták sohasem a babérkoszorúért munkálkodtak, hanem szent kényszer hajtotta őket, az áldottabb, emberségesebb élet megvalósításának vágya. A lelkésztől, mint a gyülekezet hitét ápoló embertől, az egyház jogosan várja el, hogy szellemileg magas fokon oldja meg feladatát. A gyülekezet tagjai kinőtték a gyermekcipőt és ennek megfelelően kell közvetíteni a szellemi, lelki táplálékot. Fegyelmezett belső élet, céltudatos egyházközségi tevékenység, ez legyen a lelkész törekvése, csak így tölti be a reá váró hivatást s a gyülekezet reménységét.

Gyülekezeteink az egyházi élet éltetői. Értük vannak a lelkészek, püspök, valamint az egyház szolgálatában álló minden tisztviselő. Értük, azért a 117 egyházközségért, amelynek hívei húek maradtak a mi sok vihart látott egyházunkhoz. Hálával és szeretettel gondolunk híveinkre. Megszorítom azt a kérges tenyeret, mely fáradhatatlan nekifeszülésben dolgozik értünk, mindnyájunkért. Köszönjük áldozatukat, hogy mindennapi kenyerükből juttattak egyházi közösségünknek is. Köszönjük, hogy igénybe veszik az egyház szolgálatát. Köszönjük fiaikat, akik akarattal akarják a lendületes, alkotó életet. Köszönjük ezt a templomot és mind a többit, melyben a szeretet, a békesség és a jóakarát evangéliumát hirdetik. Van sokszor, hogy a napi gondok közt felkorbácsolt lélek nyers, bántó módon nyilatkozik meg. A gyülekezet tagjainak kapcsolatában sokszor gátat emel a könnyen szólás veszedelme. Testvéreim, Nyikó és Homoródentiek, Maros és Oltvidékiek, Aranyos és Erdővidékiek, Küküllők és a szóke Nyárád mellől, Balázs Ferenc szellemi hagyatékából ismerem a következő példázatot: Egy ember találkozott egy gyermekkel, akinek sűrű könny folyt le az arcán. Miért sírsz, kisfiam? kérdezte. — Meg kellett haragudnom a barátomra, zokogta. Miért kellett megharagudnod? Azért, mert azt mondta, hogy rosszat akartam Mondta? — Mondta — felelte a gyermek. — És a szemével mit üzent? — A szemével megsimogatott, mert nem hitte, amit mondott. A szemével, bocsánatot kért, mert tudta, hogy nincs igaza és fájnának nekem a szavai. — Szólt a bölcs felnőtt: lásd meg mindenben a lelket, melynek rejtekén olyanok az igazságok, mint a kanyargó patak, mint a hajló ág és mint a fodrosodó tenger, amely mindig más és mindig azonegy. Megbánthat téged valaki éles szavakkal. Ne hidd el neki, ha a lelke a tied. Mindig a lelket nézd, amelyből nem a szájon, hanem a szemeken keresztül vezet ki az út. — Gyülekezeteink hívei, ne feledjétek: mindig, mindenben keressétek a lelket. Az életben sokszor nyersen törnek fel az indulatok, de az indulatok mögött számotokra minden időben a kiindulópont, mindennek alapja, áldott fundamentuma. Mert ha a hit tibennetek megrendül, vagy összeomlik, méltatlanná váltok a lelkészi hivatás teljesítésére és céltalanná, eredménytelené válik egész lelkészi szolgálatotok.

Híveink, gyülekezeteink nagy megbecsüléssel tekintenek az egyházi központra, és nem akarnak csalódní. Várakozásunk az, hogy az egyházi központ megérti a jézusi felhívás lényegét s az adott körülmények között a leghelyesebb utat járja. Nekünk reálistan kell magunkat néznünk. Ne legyünk pesszimisták, de indokolatlanul optimisták se. Az egyházközpont legyen szintetizálója a munkának, de ne legyen soha az a képzete, hogy a gyülekezetek az ő alárendeltjei. Az unitárius egyházban nincsenek alá- és fölrendelt egységek. Hiszünk abban, hogy az egyházközségek és egyházkörök segítségével központunk azt a hangot hallatja, amely megfelelő méltánylásra talál híveinknél.

A mai napon Zsinati Főtanácsunk tagjai megválasztják az unitárius egyház 28. püspökét. Hiszünk abban, hogy az új püspök irányítása mellett az egyház élete tovább gazdagodik. Legyen örömnapi a mai, világosítsa meg az Úr az új főpásztor lelkét, hogy legjobb tehetségével, hitével önzetlenül szolgálja népünket.

Az egyháznak szóló életparancs: világoljon benne és általa Jézus evangéliuma.

KOLCSÁR SÁNDOR

SZÖVETSÉGBEN ISTENNEL

Úrvacsorai beszéd

5 Móz 29, 9—10

Hóreb hegyén elhangzott és kőbe vésetett a tízparancsolat, súlyos, kemény szavak aranyfoglalata, a szigorú, de féltőn szerető Istennek népe iránti forró óhajta, mely hosszú időre megszabta az Istene és embertársai iránti emberi magatartás külső formáját és belső tartalmát.

A nagy cél érdekében, az Ígélet-földje birtoklásának vágyától és reménységétől fűtve, Izrael népe fejet hajt az isteni akarát előtt.

Most Moáb mezején látjuk őket, amint megújítják a régi szövetséget: „Tartsátok meg azért e szövetségnek ígeit és aszerint cselekedjétek, hogy szerencsések legyetek mindenben, amit cselekesztek.“

Kétségtelen, hogy e nép 40 éves pusztai vándorlásának útján, vezéreinek bölcsessége és áldozata mellett a végső diadalt ezeknek az Isten előtti megrendítő megállásoknak és megújuló szövetségeknek elkötelező ereje biztosította!

Kedves Testvéreim!

Az úrvacsoravétel — jelképesen szólva — nem egyéb, mint az Isten-nel való szövetségünk örökös megújítása. Ezt a szövetséget a názáreti Jézus, a mi eszményképünk kötötte egykor, csodálatos tanításainak és áldozatos életének árán a teremtő és gondviselő Isten-nel, értünk, egy